

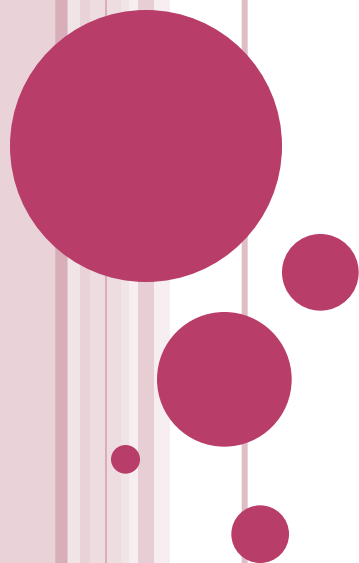
MEĐUŽUPANIJSKI STRUČNI SKUP
za učitelje biologije

Agencija za odgoj i obrazovanje

siječanj 2015.

KONCEPTNE MAPE U NASTAVI

Begić, Radanović, Garašić

KONCEPTNE MAPE

Joseph D. Novak

MENTALNE/UMNE MAPE

Tony Buzan

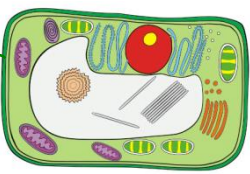
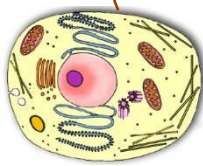
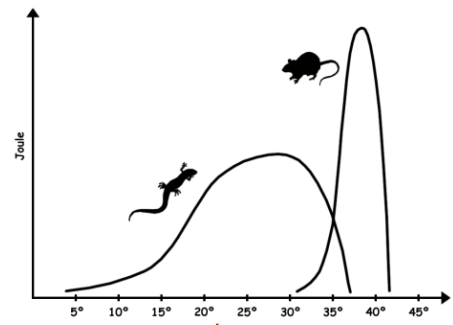
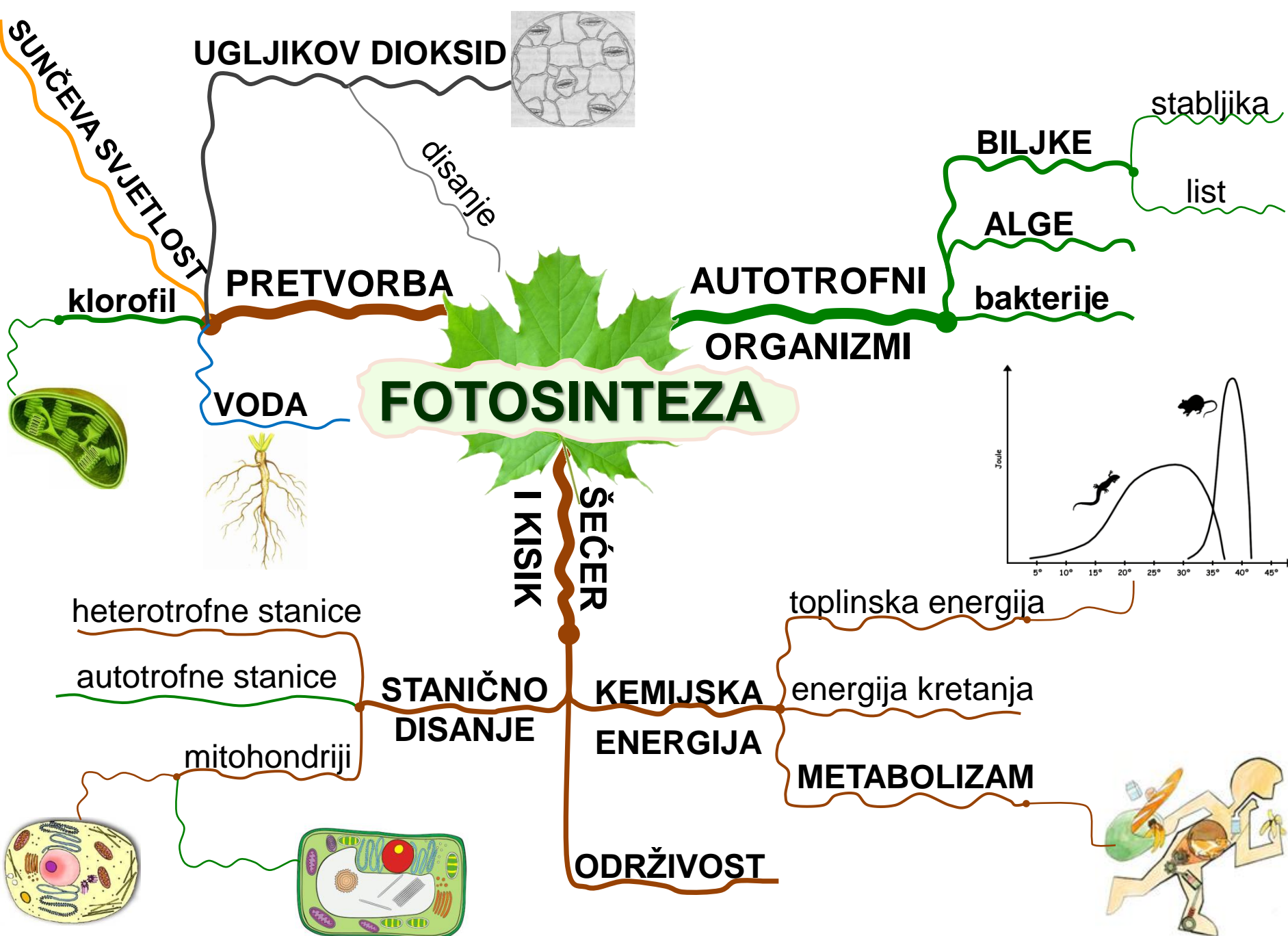
alati za organiziranje pojmova/informacija
u logičnu strukturu

RAZLIKA?

SADRŽE USMJERENE VEZE I
NATPISE KOJI S POJMOVIMA
KOJE POVEZUJU STVARAJU
RAZUMLJIVE IZJAVE TE
UKAZUJU NA MEĐUSOBNI
ODNOS IZMEĐU POJMOVA.

Prikazuje ideje i razmišljanja.
Ne ukazuju kakav je
međusobni odnos između
navedenih pojmova.

KONCEPTNE MAPE

MENTALNE/UMNE MAPE

alati za organiziranje pojmova/informacija
u logičnu strukturu

RAZLIKA?

SADRŽE RIJEČI POVEZIVANJA
KOJE UKAZUJU NA MEĐUSOBNI
ODNOS IZMEĐU POJMOVA.

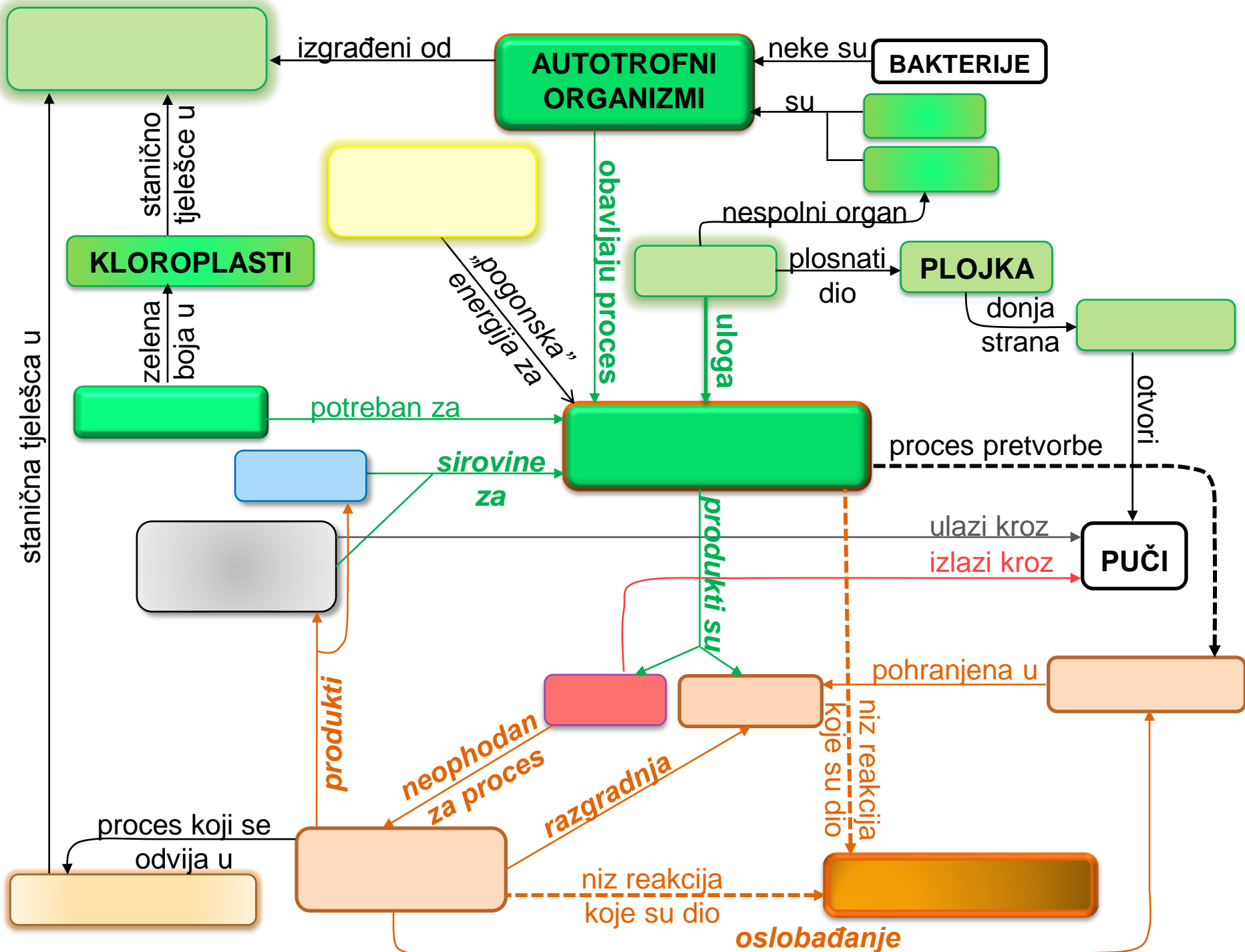
Prikazuje ideje i razmišljanja.
Ne ukazuju kakav je
međusobni odnos između
navedenih pojmova.

ZADATAK

- ❑ proučite mape koje ste dobili te izdvojite mapu koja NE zadovoljava kriterije konceptne mape
- ❑ raspravite unutar grupe o prednostima i nedostacima mentalne mape
- ❑ izlaganje predstavnika grupe

vrijeme:
5 + 5 min.

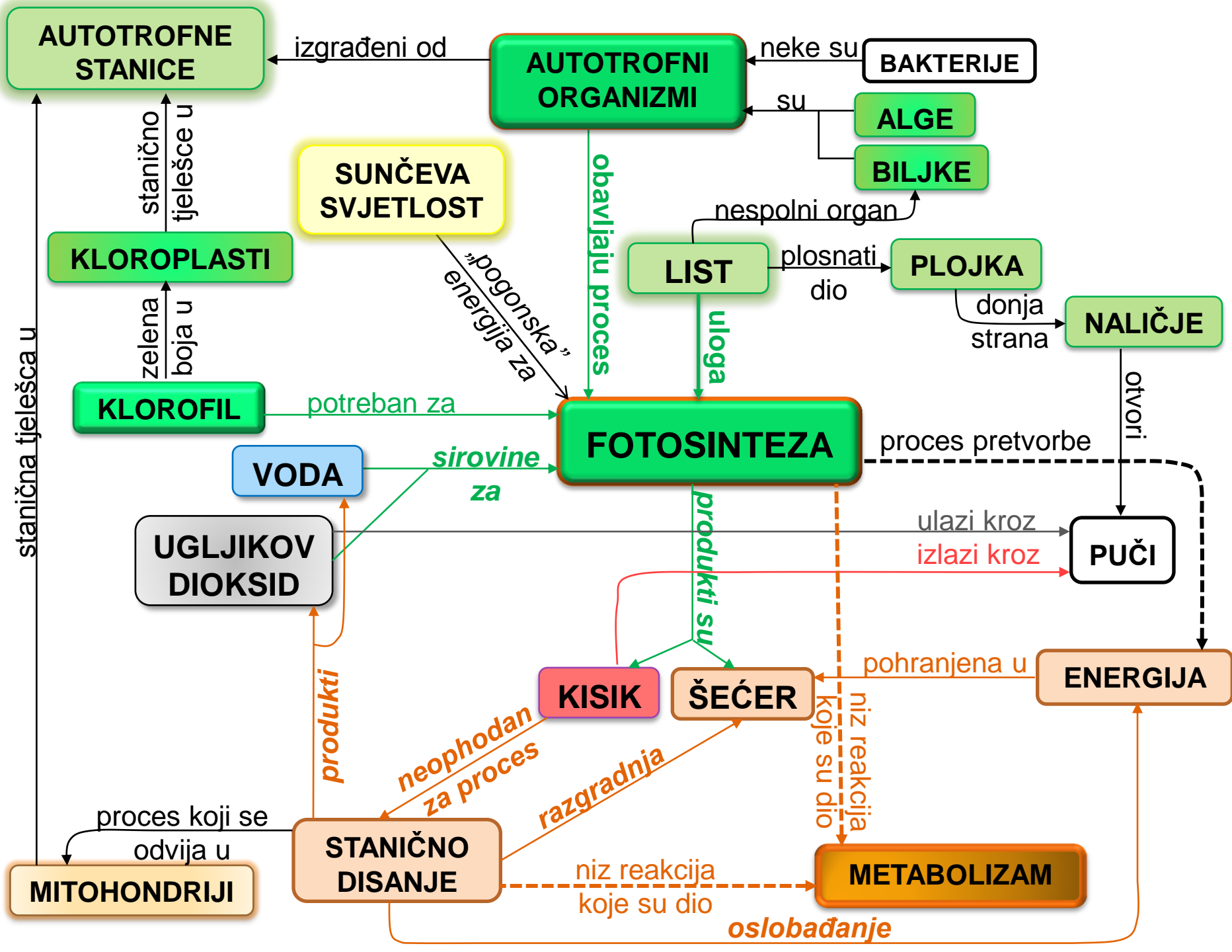

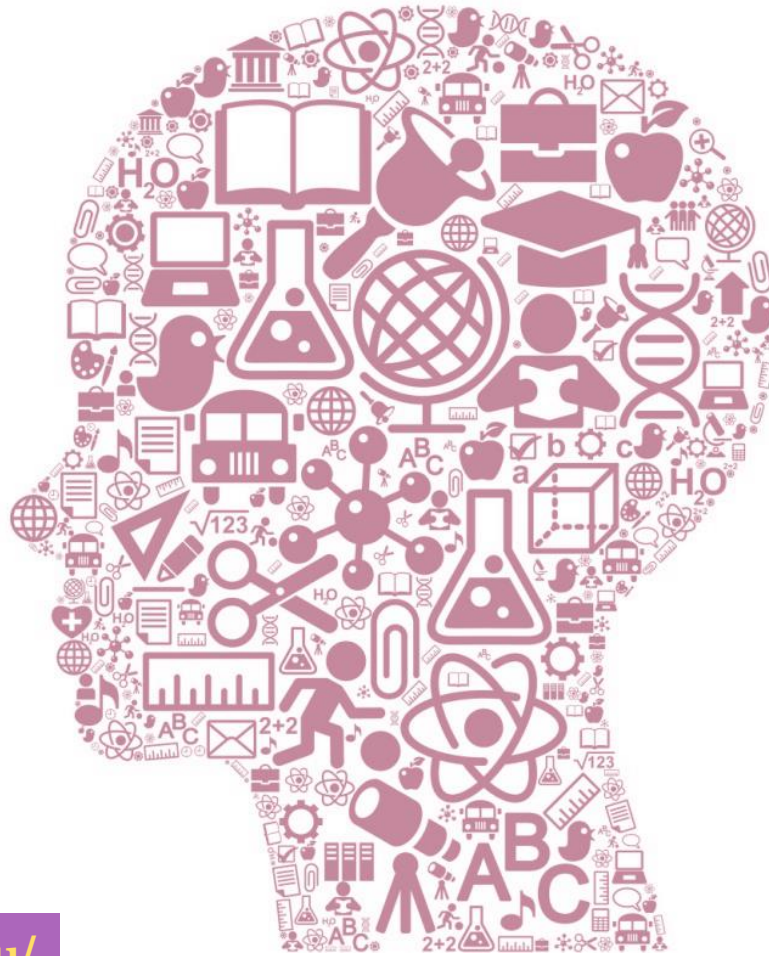
- ALGE
- AUTOTROFNE STANICE
- BILJKE
- ENERGIJA
- FOTOSINTEZA
- KISIK
- KLOROFIL
- LIST

- METABOLIZAM
- MITOHONDRIJI
- NALIČJE
- STANIČNO DISANJE
- SUNČEVA SVJETLOST
- ŠEĆER
- UGLJIKOV DIOKSID
- VODA

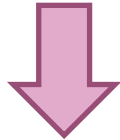

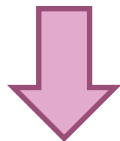
KAKO IZRADITI KONCEPTNU MAPU (KARTIRATI ZNANJE)?

**ODABIR
KLJUČNIH
POJMOVA**

**VIZUALNA
ORGANIZACIJA
POJMOVA**

**POVEZIVANJE POJMOVA
USMJERENIM VEZAMA I
NATPISIMA KOJI S
POJMOVIMA KOJE
POVEZUJU STVARAJU
RAZUMLJIVE IZJAVE**

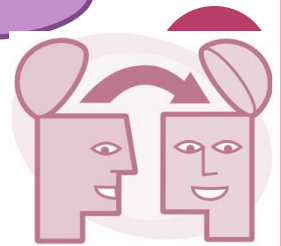
uporabom boja
pridonijeti
razumljivosti

dodati slike

više grananja

više razina
hijerarhije

PRISJEĆANJE

MOGU LI UČENICI SAMOSTALNO IDENTIFICIRATI TEMELJNE KONCEPTE?

ISTRAŽIVANJE- IZRADA KONCEPTNE MAPE

MITOZA

MEJOZA

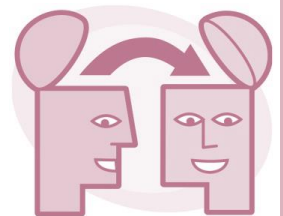
DNA

STANICA

MITOHONDRIJI

KROMOSOMI

BJELANČEVINE

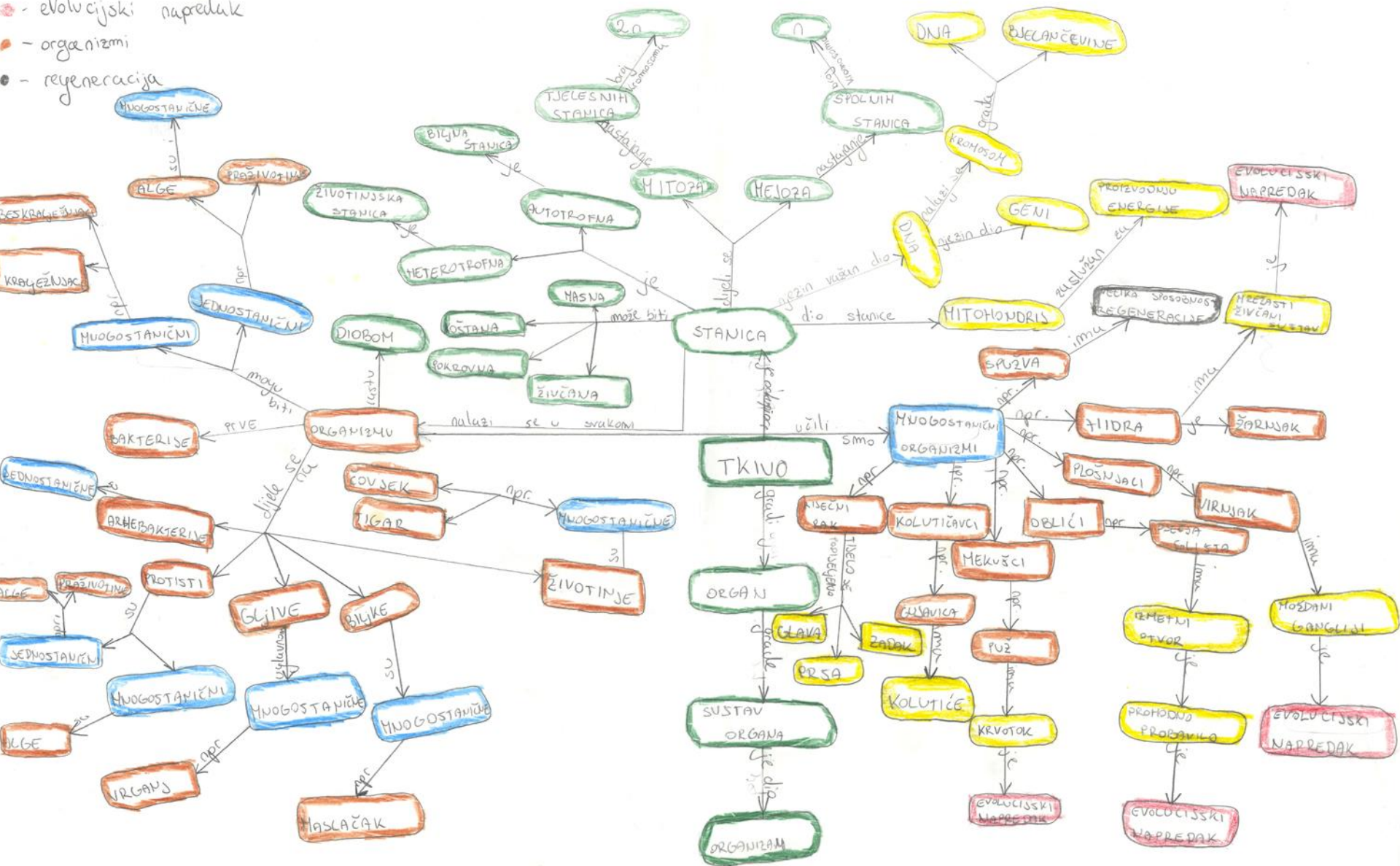
ZADATAK

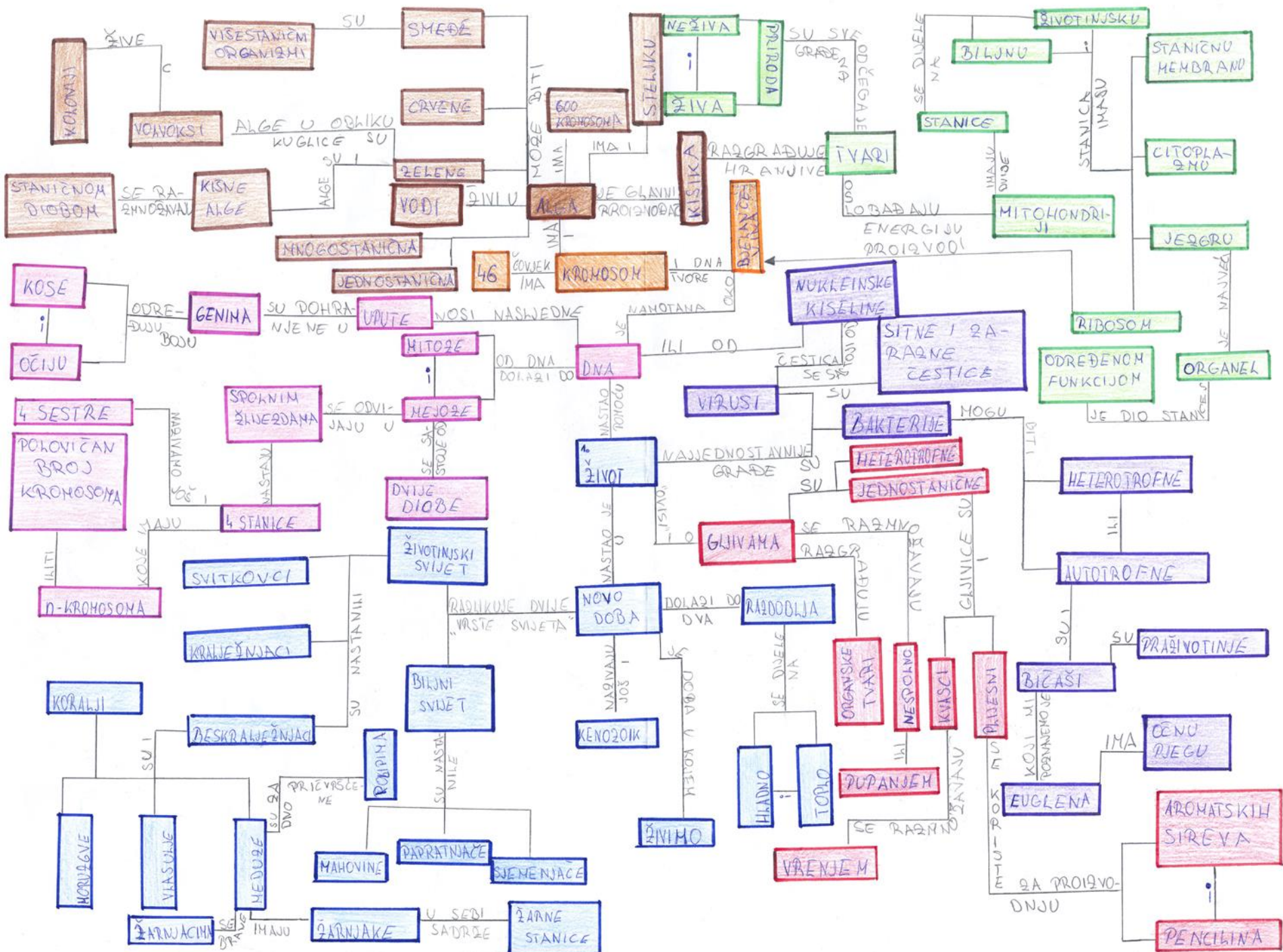
- ❑ proučite DVIJE konceptne mape koje ste dobili te izdvojite onu kod koje je, po Vašem mišljenju, učenik bolje identificirao temeljni koncept i podkoncepte te bolje opisao odnose između pojedinih pojmova
- ❑ prepoznajte glavne nedostatke konceptne mape koju niste izdvojili kao bolju
- ❑ izlaganje predstavnika grupe

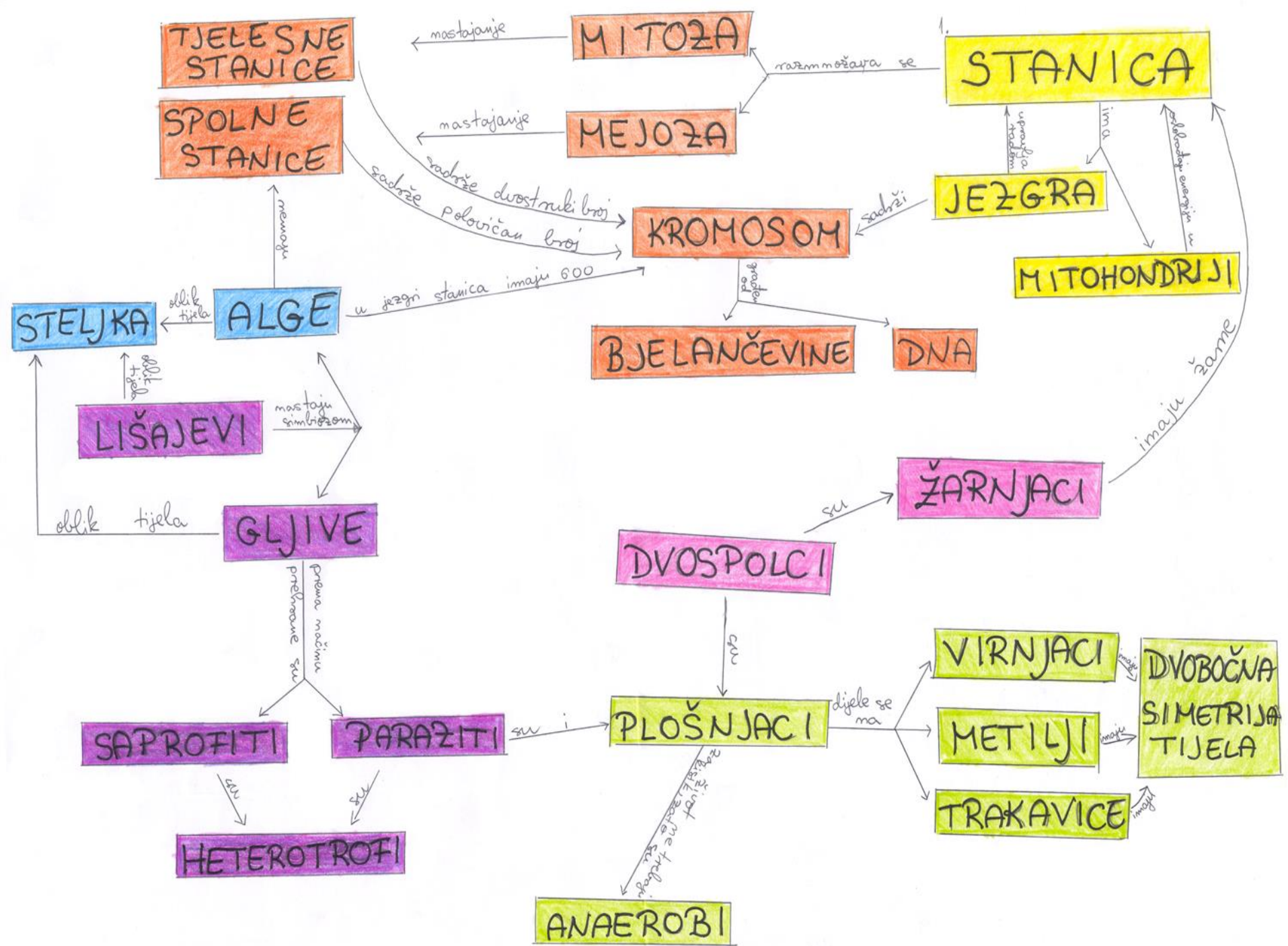
vrijeme:
5 + 5 min.

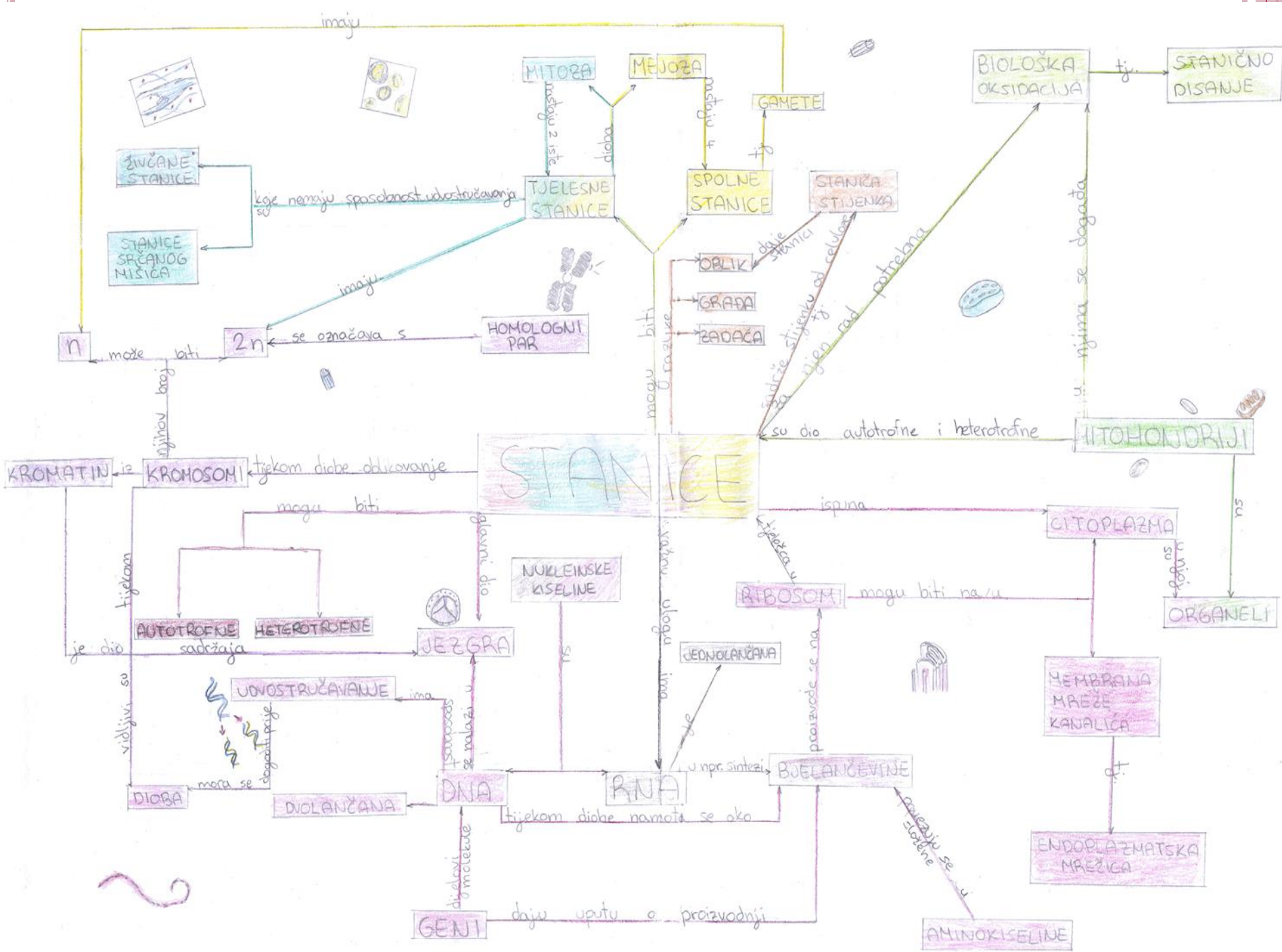

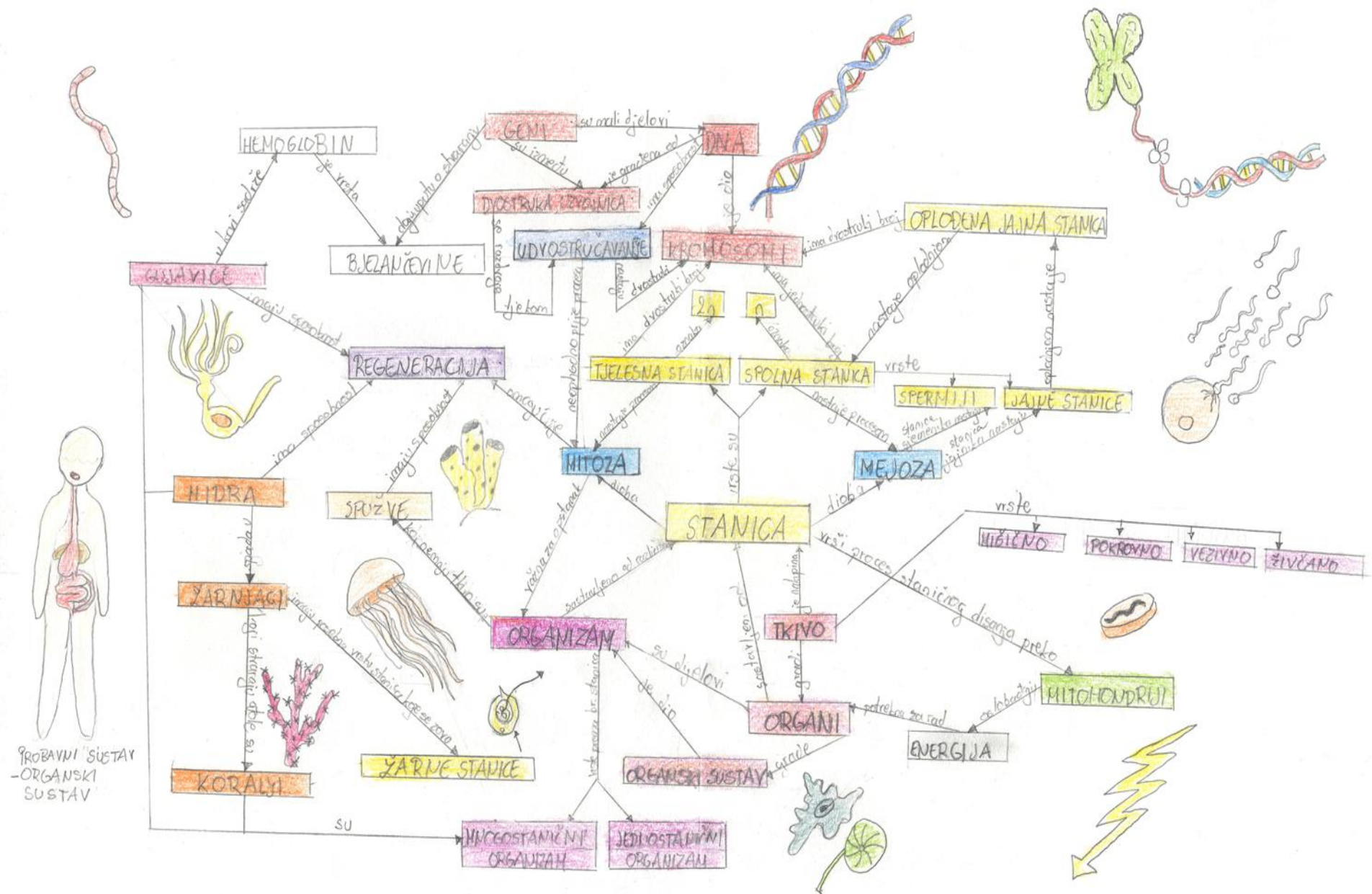
- evolucijski napredak
- organizmi
- regeneracija

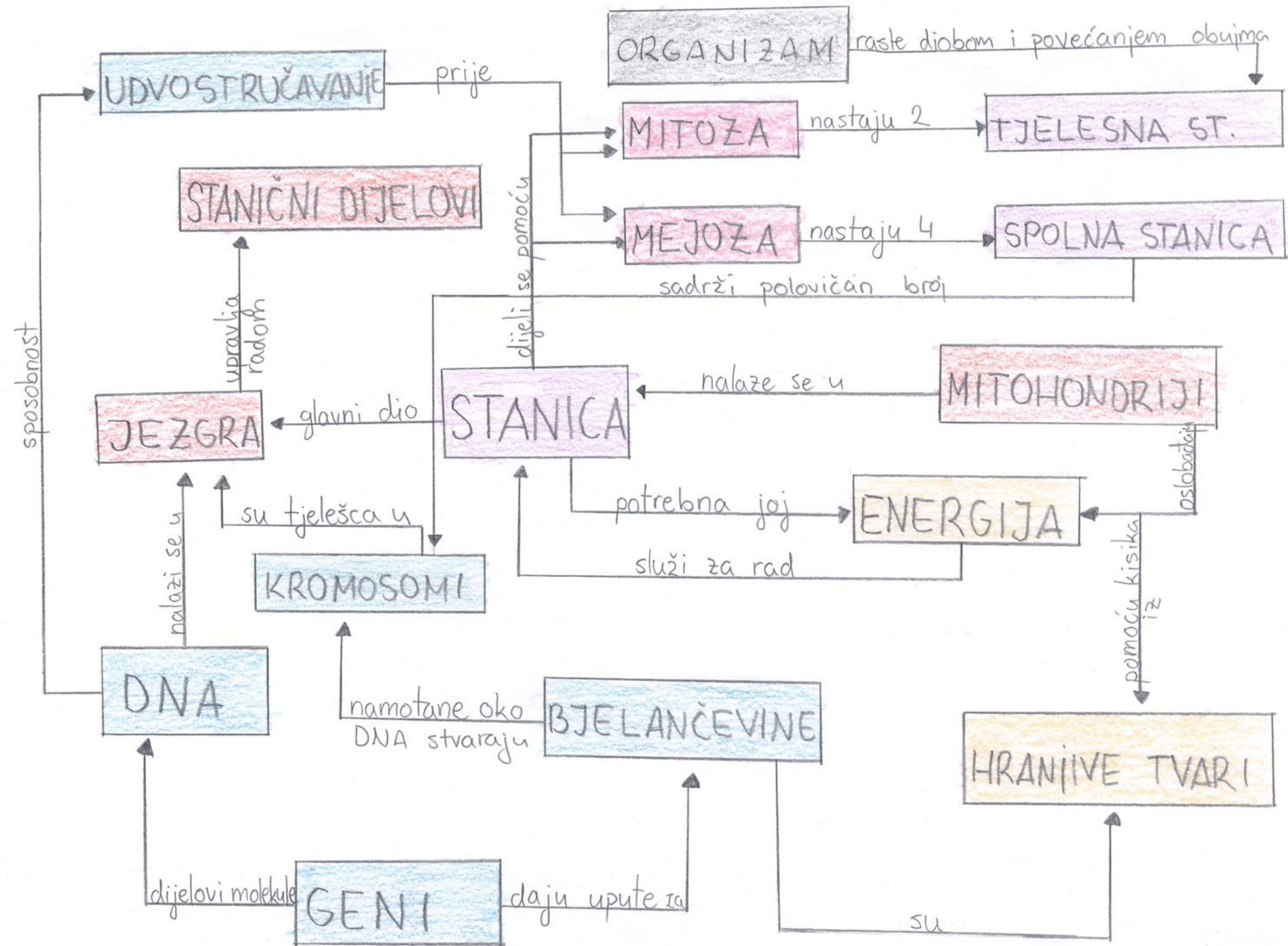

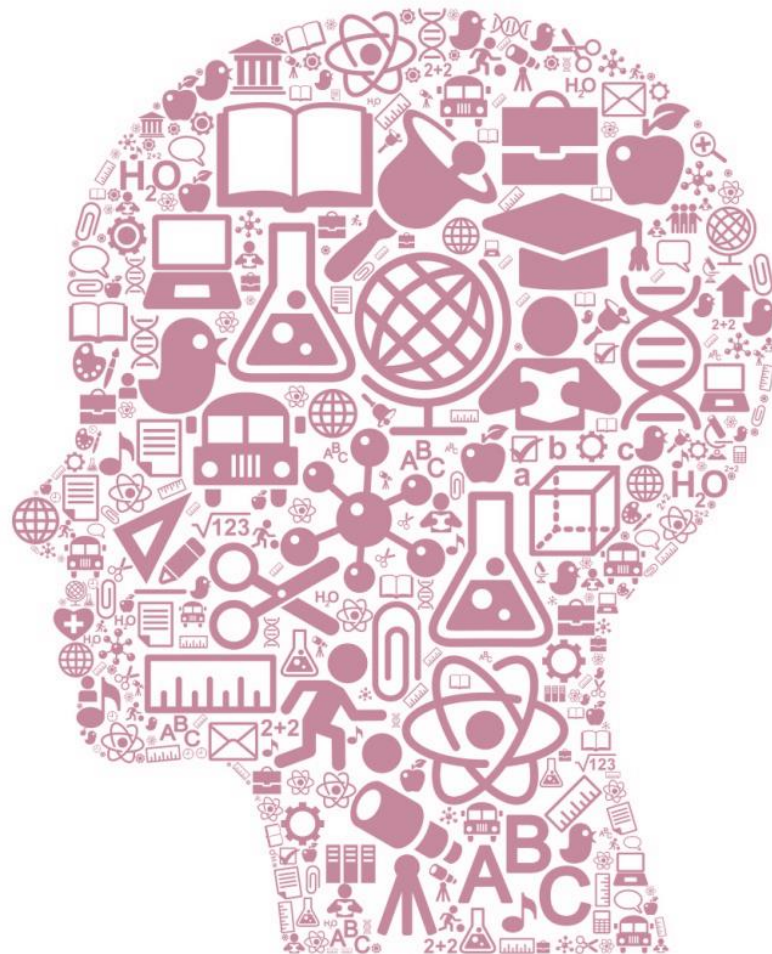

MITOZA

KAKO VREDNOVATI KONCEPTNU MAPU?

GRAFIČKI ORGANIZATORI ZNANJA

ELEMENTI	KRITERIJI
PODATCI	Prikazani su točno i jasno svi neophodni podatci.
MEĐUODNOSI	Zastupljeni su svi potrebni međuodnosi i prikazani su točno i jasno.
RAZUMIJEVANJE	Pokazuje razumijevanje zadane teme, njegovih odnosa i srodnih sadržaja.
PRIKAZ	Predstavlja podatke na način koji je lako slijediti.
UREĐENJE	Boje i grafika doprinose razumijevanju.
TEKST	Pravopis i gramatika su uvaženi.
UREDOST	Prikaz i tekstovi su uredni i čitljivi.
BODOVI	PRIMJERNO = 5 KOREKTNO = 4 ODGOVARAJUĆE = 3 U RAZVOJU = 2 POPRAVITI = 1 NEPRIHVATLJIVO = 0
OCJENE	14 - 18 = 2 19 - 27 = 3 28 - 32 = 4 33 - 35 = 5

ELEMENTI	KRITERIJI		
	USPJEŠNO - 3	PRIKLADNO - 2	U RAZVOJU - 1
RASPORED	Glavni koncept se lagano identificira. Grane podkonceptata smještene su na odgovarajući način u odnosu na glavne ideje.	Glavni koncept se lagano identificira. Većina podkonceptata smještena je na odgovarajući način u odnosu na glavne ideje.	Glavni koncept nije jasno identificirati. Podkoncepti nisu dosljedno prikazani u odnosu na glavnu ideju.
VEZE	Poveznice prikazuju odnose pojmova u pravom smjeru. Riječi povezivanja točno opisuju odnose između svakog pojma. Potrebne veze sistematizacije su točno prikazane i opisane.	Većina poveznica povezuje pojmove ispravno. Većina riječi povezivanja točno opisuje odnose između pojmova. Izostaju neke neophodne veze sistematizacije ili one nisu u potpunosti točno prikazane i opisane.	Poveznice nisu uvijek u pravom smjeru, povezivanje riječi ne razjasni odnose između pojmova; Izostaju veze sistematizacije ili nisu funkcionalne ili ne služe poboljšanju razumijevanja teme.
SADRŽAJ	Odražava logično raspoređene bitne informacije. Pojmovi su ukratko predstavljeni. Nema pravopisnih ili gramatičkih pogrešaka.	Odražava većinu bitnih informacija koje su općenito logično raspoređene. Koncepti su predstavljeni bez previše suvišnih riječi. Sadrži manje od tri pravopisne ili gramatičke pogreške.	Sadrži nepotrebne informacije i/ili informacije nisu logično raspoređene. Sadrži brojne pravopisne i gramatičke pogreške.
GRAFIKA	Grafika se koristi na odgovarajući način, uvelike poboljšava objašnjenje teme i pomaže u razumijevanju. Elementi su jasni i dobro raspoređeni na stranici.	Grafika je većinom prikladna i pridonosi razumljivosti teme. Neki elementi se ne nalaze na logičkim mjestima na stranici.	Grafika se koristi neprimjereno i/ili pretjerano. Elementi grafike su loše odabrani i/ili ne pomažu razumijevanju teme. Neki grafički elementi su nejasni i/ili neuredni i/ili loše postavljeni.
TEKST	Jednostavan za čitanje i prikladne veličine. Tekst je prikladan za dob. Koriste se različita grafička rješenja i/ili različiti fontovi za naglasak.	Većina teksta se jednostavno prati. Količina i način prikaza teksta uglavnom odgovara dobi učenika.	Font je premalen da se lako čita. Količina i način prikaza teksta je prejednostavna ili presložena za dob učenika.
DIZAJN	Čist izgled velike vizualne privlačnosti. Prati se bez puno pomicanja. Boja se učinkovito koristi za naglasak elemenata i bolje razumijevanje međusobnih odnosa.	Izgled je prilično čist, uz nekoliko iznimaka. Prikaz ima vizualnu privlačnost. Koristi boju učinkovito većinu vremena.	Neuredan izgled s malo dopadljivog. Zahtijeva puno pomicanja kako bi se mogao pratiti cijeli prikaz. Izbor boja smanjuje vizualnu privlačnost i onemogućuje razumijevanje.
OCJENE	8 - 10 = 2 11 - 13 = 3 14 - 16 = 4 17 - 18 = 5		

ANALIZA KARTIRANJA ZNANJA

Ines Radanović

ELEMENTI	KRITERIJI
UVJETI	1 bod - svaki opravdani pojam
RAZINE	5 bodova - svaka opravdana razina
VEZE SISTEMATIZACIJE	2 boda - svaka opravdana veza koja ne prikazuje sintezu, uz uvjet da ne proizlazi iz suštinskog povezivanja pojmova 10 bodova - svaka opravdana i značajna veza 20 bodova - veza sistematizacije koja značajno doprinosi razumijevanju
RIJEČI POVEZIVANJA	1 bod - svaka odgovarajuće imenovana veza
U slučaju pogrešaka za gore navedene elemente uračunavaju se analogni negativni bodovi.	
PRIMJERI	1 bod - svaki navedeni primjer 5 bodova - svaki razrađen primjer koji značajno doprinosi razumijevanju
SLIKE	2 boda - svaka ilustrativna slika 5 bodova - svaka slika koja doprinosi konceptualnom razumijevanju
BOJE	5 bodova - podupiru razumijevanje 10 bodova - doprinose razumijevanju
RAZUMLJIVOST	5 bodova - jasna, ali treba uložiti manji napor za razumijevanje 10 bodova - uredna, jasna i samostalno razumljiva
TEMA	0 bodova - bitni propusti u iznošenju 5 bodova - prisutni manji propusti 15 bodova - prikazane samo osnove 20 bodova - detaljno razrađena 30 bodova - detaljno razrađena uz svrhovitu sadržajnu dopunu drugih tema i područja
KONCEPTUALNO RAUMIJEVANJE	0 bodova - značajna konceptualna pogreška 15 bodova - predviđeno postignućima 5 bodova - suštinsko 30 bodova - sveobuhvatno
NAJMANJE 60	60 - 79 = 2 140 - 200 = 4 81 - 139 = 3 iznad 200 = 5

ZADATAK

- ❑ odaberite jednu od dvije konceptne mape koju ćete vrednovati
(dvije grupe mapu označenu brojem 3, a dvije grupe mapu označenu brojem 1)
- ❑ vrednujte konceptnu mapu koristeći 1. kriterije („Kriteriji za grafičke organizatore znanja“)
- ❑ izlaganje predstavnika grupe

vrijeme:
10 + 5 min.

ZADATAK

Izrada konceptne mape

KONCEPT: ODRŽAVANJE ŽIVOTA NA RAZINI STANICE

KLJUČNI POJMOVI: MITOZA, MEJOZA, MITOHONDRIJI

UPUTE ZA RAD:

- ❑ **individualno** zapišite sve pojmove koji su, osim gore zadanih, po Vama povezani s nadređenim konceptom
- ❑ dogovorom unutar grupe zapisane pojmove rangirajte prema važnosti, od najvažnijih prema najmanje važnima
- ❑ na **post-it papiriće** ispišite 10-15 pojmova za koje ste se unutar grupe dogovorili da su najvažniji za nadređeni koncept (korištenjem papirića različitih boja možete doprinijeti razumljivosti izrađene konceptne mape!)
- ❑ organizirajte zapisane pojmove lijepeći ih na A3 papir te ih povežite usmjerenim vezama i natpisima, koji s pojmovima koje povezuju stvaraju razumljive izjave
- ❑ nakon što ste pojmove organizirali i povezali odlijepite post-it papiriće te na papir ispišite pojmove s post-it papirića upisujući ih u kvadratiće ili ovalne oblike, uz korištenje različitih boja
- ❑ izlaganje predstavnika grupe

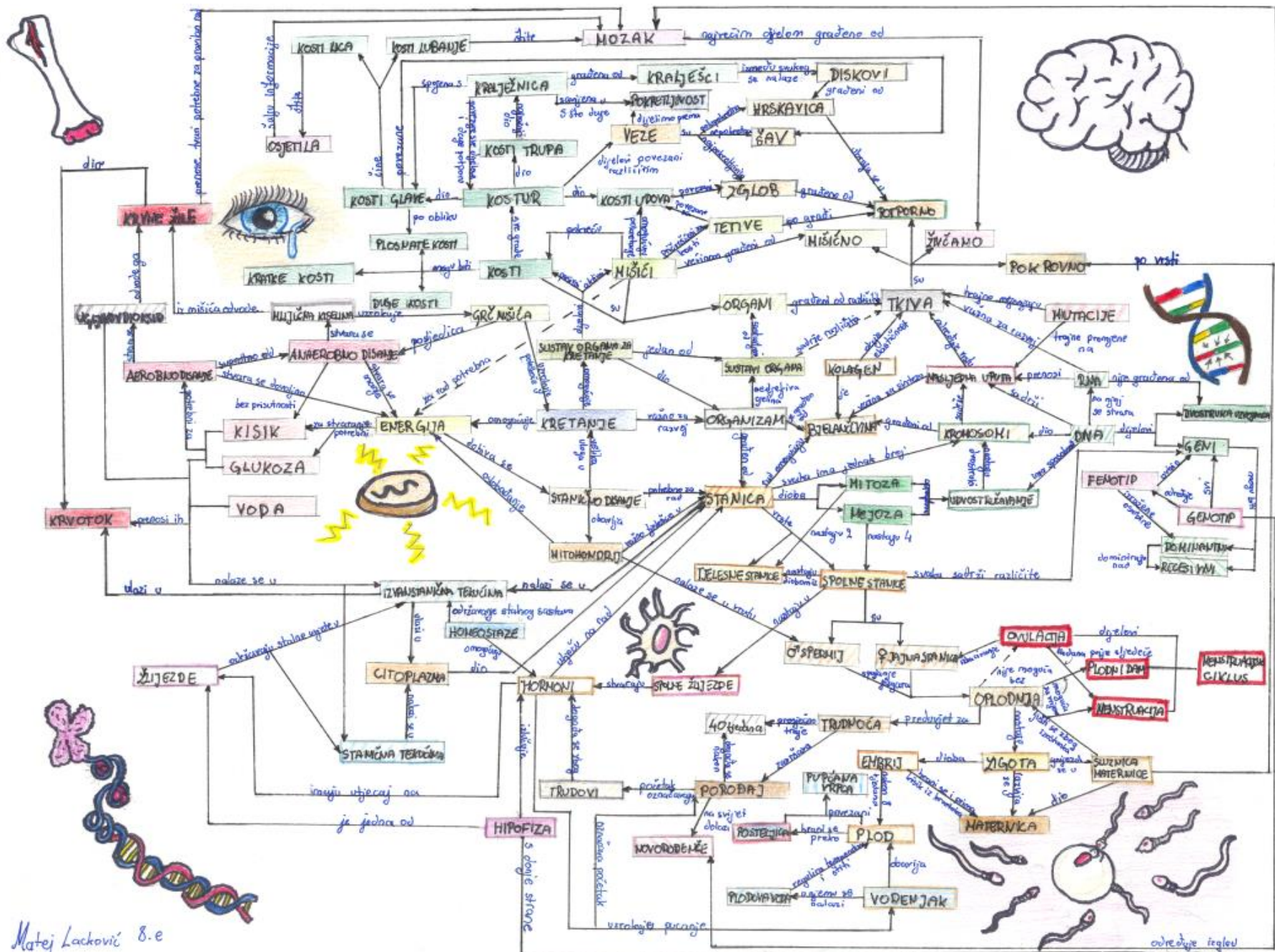
vrijeme:
25 + 5 min.

ZAŠTO KONCEPTNA MAPA?

- ❑ ANAEROBNO DISANJE
- ❑ BJELANČEVINE
- ❑ DNA
- ❑ ENERGIJA
- ❑ GENI
- ❑ KOLAGEN
- ❑ KOSTI
- ❑ KOSTUR
- ❑ KRALJEŽNICA
- ❑ KROMOSOMI
- ❑ MIŠIĆI
- ❑ MITOZA
- ❑ NASLJEDNA UPUTA
- ❑ TKIVA
- ❑ STANIČNO DISANJE

učenik razumije usvojene sadržaje

*razumijevanje veze
između usvojenih
pojmova*

*izgradnja
temeljnih
konceptata*

*osigurava
trajno znanje*

KONCEPTNA MAPA

*procjena
znanja
učenika*

*omogućuje
razumijevanje
usvojenih sadržaja*

*vizualna
organizacija
obrađene
teme*

KAKO I ZAŠTO KONCEPTNU MAPU KORISTITI U NASTAVI?

1. za ponavljanje obrađene nastavne teme

2. tijekom **usmene provjere** - objašnjavanje veza između pojedinih pojmova ili osmišljavanje priče o nastavnoj temi koja se provjerava uporabom pojmova iz mape

3. oblikovanje plana učeničkog zapisa

4. uvid u razlike među učeničkim strukturama znanja

5. utvrđivanje miskoncepcija

6. za procjenu usvojenosti gradiva na razini konceptualnog razumijevanja

Hvala na pažnji
i suradnji!

